

Архимандрит ЈУСТИН Поповић

ЖИТИЈА СВЕТИХ

24. СЕПТЕМБАР

СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ

СИМОНА МОНАХА

краља Српског Стефана Првовенчаног

Овај свети слуга Божји беше син великог Српског жупана Стефана Немање, познатог у монаштву као светог и преподобног Симеона Мироточивог, и брат по телу и по духу равноапостолног оца нашег Светог Саве, првог Архиепископа Српског. Када се навршише године владања богољубивог и христољубивог Стефана Немање, он у згодно време остави славу и почасти владарског престола и посвети себе и сав свој живот Богу, замонашивши се у својој задужбини манастиру Студеници. Уместо себе он на престолу државе Српске остави свога другог по реду сина, овога блаженог Стефана, касније у монаштву названог Симона Монаха. То би на сабору у престоници Расу, на Благовести 25. марта 1196. године. Том приликом блажени старац Немања изговори поуку народу и синовима својим, како треба живети и владати се, сваки на своме месту и положају. Указујући на престолонаследника Стефана он рече свима: "Овога имајте уместо мене! Корен добри који је изишао из моје утробе. Њега постављам на престо у држави, Христом ми дарованој". Овоме пак сину своме Стефану он изговори следећу поуку: "Чедо моје љубљено, овај престо моје државе подарен ми је од Господа, Небеског Цара . . . И ти, сине мој мили, буди благословен Богу Вишњему који царује на бесконачне векове. И овај мој престо нека је благословен од Господа Бога мог и од мене оца твог теби и деци твојој, и после деце твоје и целом потомству твом до века. И Господ Бог мој нека ти помогне на њему, ходећи и лежући и устајући са тобом, веселећи душу твоју утешењем Светога Духа. И Господ Бог мој нека те сачува; и Он ти је покровитељ твој на сваком месту. И Господ Бог мој нека те сачува од сваког зла! ... И Господ Бог мој нека научи ноге твоје на извршење воље Божје овде на престолу овом, и у целом животу твом, и у бесконачне векове, амин!"

Затим свети родитељ заповеди светоме сину и наследнику своме да се труди у сваком добром делу, да буде добра срца према народу хришћанском, да се брине о црквама и њеним служитељима, да са задовољством слуша архијереје и свештенике, да поштује и пази монахе, да би се они молили за њега, да ни у чему не буде зазоран пред Богом и људима.

Све ове савете свога богољубивог оца Стефан је пажљиво и са љубављу примио и сместио у срце своје, и свим силама се од тада старао да их изврши и испуни на делу. Јер он беше од детињства мудар и разборит, а уз то још добро васпитан од светих родитеља својих у свакој доброј и корисној ствари божанској и човечанској. И владаше богоугодно блажени Стефан на Српском престолу, потпомаган молитвама и благословим свога светог оца Симеона и светог брата Саве.

Стефан беше ожењен принцем Евдокијом, ћерком Алексија Анђела, брата грчког цара Исака Анђела (1185-1195 г.), са којом је добио од Бога четири сина: Радослава, Владислава, Уроша и Предислава. Овај Алексије ускоро постаде цар у Цариграду, тако да је Стефан постао царски зет, и то је не мало помогло њему и његовом светом оцу и брату да подигну велику Српску лавру Хиландар у Светој Гори Атонској. Јер када тамо дође преподобни Симеон и преко Светога Саве доби од цара, пријатеља свога, стари запустели манастир Хиландар, он написа писмо сину своме Стефану у Србију, у коме му овако говораше: "О љубљено чедо и слуго Христов . . . пишем ти да нађох пусто место усред Горе Свете, Ваведење Пресвете Богородице, звано

Хиландар. Не лењи се, него похитај свом снагом својом да га подигнеш, да се сазида храм Пресвете у наш спомен у овој земљи, и после мене да буде и твојој деци и унуцима, у вашем роду до века. Јер ти си ктитор овога манастира, као што ти ја и раније писмено предадох у држави својој храм Пресвете Богородице Добротворке у Студеници". На ово писмо оца и брата из Свете Горе, црквољубиви и монахољубиви самодржац Стефан похита са одзивом и посла у Свету Гору велике количине злата и сребра и свега осталог потребнога, те тако би саграђена царска лавра Хиландарска. Ускоро затим овај благословени Стефан не одоцни да постане ктитор и велике Српске архиепископије, Дома Спасовог у Жичи, опет заједно са својим братом Светим Савом.

Свети пак Сава дође из Свете Горе у Србију овако. Када се упокоји блажени старац и отац им преподобни Симеон и би погребен од сина му Саве у Хиландару, Стефан у Србији много туговаше због тога. Јер одмах потом, по зависти ђаволој, противно благослову очевом, на њега устаде са војском непријатељском његов брат Вукан, коме отац Немања беше назначио да влада у српској области Зети. Уз помоћ Угара (Мађара) Вукан неправедно збаци Стефана са престола и хтеде у целој Српској земљи и народу да заведе веру латинску, неправославну и јеретичку. Но гажење очевог благослова од стране Вуканове не могаше се дуго одржати, јер Бог убрзо поможе прогнаном Стефану да се поврати на очев престо и тако пресече зло Вуканово. То би преко бугарског цара Калојована, који затим удаде своју ћерку за Стефановог сина Владислава, те се тако спријатељише Српски и Бугарски православни народи. У тузи због братовог неверства и братомржње, Стефан писаше брату Сави у Свету Гору да дође што пре у Србију са светим и мироточивим телом светог им оца Симеона и да над њиме измири завађену браћу, то јест да Вукана измири са рођеним му братом и од оца постављеним законитим владаром. Молбу Стефанову услиша Свети Сава и одмах са светим телом светог им оца крете у Србију.

Чувши за долазак ове велике светиње - светих и мироточивих моштију оца свога, Стефан се испуни неизрециве радости, и узнесе молитвену благодарност Богу. И одмах са епископом својим, са свештеницима, монасима, многим благородницима и народом пође у сусрет оцу и брату. И дошав до грчке границе, ту сретe свете мошти. Са сузама покајања и радости обгрли блажени Стефан тело преподобног оца свог, и просаше од њега благослов за себе и народ свој и државу. А када свето тело Светог Симеона би донето у његову свету лавру Студеницу, тада над њим свети им брат јеромонах Сава измири завађену браћу Вукана и Стефана, те тако би побеђена злоба ђавоља, а Српска земља Стефанова спашена од велике беде и братоубиства. У знак захвалности Богу за сва добра која му чињаше, богољубиви Стефан са братом му архимандритом Савом поче зидати величанствену цркву Вазнесења Господњег у Жичи. Но ни тада ђаво не престаде са својим искушењима и нападима на Стефана, хотећи га навести на опаку погибао за душу његову. Ојачавши, наиме, у власти својој и проширивши не мало своју земљу, Стефан тада зажеле да добије за себе краљевски круну и почаст. Како пак у то време Латини беху овладали већим делом грчкога царства па и самим Цариградом, а иза Латина стајаше моћни папа у Риму, Стефан захтеде да краљевску круну добије од римскога папе, а за узврат овоме обећаваше своје признање и потчињеност. Ово онерасположи његовог светог брата Саву, јер

тима прећаше велика опасност Православљу и благочешћу, те зато Сава отиде из Србије православноме цару и патријарху у Никеју и тамо доби за Српску Цркву самосталиу архиепископију. Сам Сава би у Никеји рукоположен за првог Српског архиепископа, и вративши се у Србију он отклони опасност која је претила православној вери и Цркви у Српском народу. Сава тада дозвољава себи свог брата Стефана, и братски са њим разговарајући о ономе што је истинска и права духовна корист за њега и сав народ Српски, сазва са Стефаном велики црквенонародни сабору у Жичи, на Спасовдан 1221. године. На овом сабору у Жичи свети Српски Архиепископ помаза свога брата Стефана на краљевство, јер га на православно начин венча за краља и самодршца Српске земље и државе. Од тада Стефан би назван Првовенчани краљ свих Српских земаља, јер тек од Светога Саве дође право краљевство Стефану и његовим наследницима Немањићима.

На овом истом сабору у Жичи Свети Сава поучи брата Стефана и сав Српски народ да буду чврсти у вери отачкој Православној, да се клоне богомрских јереси и раскола, да се вером и покајањем обраћају од својих заблуда к Православљу, јер је страшно упасти у руке Бога Живога. Потом на Светој Литургији првовенчани краљ Српски Стефан прочита са целим народом три пута православно Символ вере. Беше то тада потресан призор у храму Спасовом у Жичи: сав народ са својим краљем гласно исповедаше истиниту веру и проклињаше сваку јерес, а Свети Сава стајаше усред народа и као други Мојсије, или још тачније, као Претеча и Крститељ, свима говораше: Покајте се! А краљ Стефан, видећи где брат његов свети чини што пре у њих није било, дивљаше се и многим и топлим сузама земљу окропљиваше. Јер блажени Стефан имајаше срце меко и многим сузама изобилно. Он беше нарави кротке, срца човекољубива, душе богопросвећене. Беше истински побожан хришћанин, смирени покајник и човекољубиви дародавац, а мудар и мирољубив владалац.

Не дуго година после овога, разболе се благочестиви краљ Стефан, па позва свог брата Саву да га удостоји светог анђелског монашког чина. По Промислу пак Божјем Свети Архиепископ не стиже одмах, и Стефан брже изиђе из овог живота и отиде ка Господу. Када пак Свети Сава стиже на краљевски двор, он са топлим молитвом, вером и надом у Господа приђе ка преминулом брату своме, и паде на тело његово, огњеним сузама кропећи лице његово. Помоливши се тајно у срцу Богу Тајновидцу и Сведцицу, Сава положи на срце братово чесну десницу своју и благослови га крсним знаком у име Свете и Животворне Тројице. И одмах осети како братово срце поче да куца и тело да се загрева и оживљује. И позвавши краља као иза сна, Сава му рече: "Устани, господине мој, и говори ми!" Тада краљ, отворивши очи своје из самртног сна, и познавши светог брата свог, узе му руке и целиваше их. И тако би васкрснут и повраћен из мртвих. Потом га Свети Сава украси светим и анђеоским ликом монаштва, и назва га Симон монах место Стефан. Онда му приведе најстаријег сина Радослава да прими од оца краљевски престо, па га на крају причести Пресветим Тајнама Христовим. Потом блажени монах Симон, слатко се веселећи и Богу благодарјећи, на рукама свога светога брата предаде дух свој Господу 24. септембра 1224. године. Тело светог монаха Симона би смештено у цркви Студеничке лавре, у близини светог тела светог му оца преподобног Симеона Мироточивога. После неког

времена оно би извађено из гроба и нађено цело и нетрулежно, па одатле пренето у његову свету задужбину манастир Жичу. То је учинио сам Свети Сава, после свог првог повратка из Свете Земље, као што о томе говоре животописци Савини Доментијан и Теодосија. Касније је тело светог Краља Првовенчаног - преподобног оца нашег Симона поново пренето у свету Студеницу, где се оно и до данас налази. Многа су и неизбројива чудеса која су се дешавала и до данас се дешавају над моштима овог преподобног Краља и Монаха, јер он целебно помаже свима онима који са вером приступају његовом светом и нетљеном телу. Због тога и до данас не престају потоци верног народа православног да притичу са свих крајева Српске земље и са вером да припадају светом Краљу и Оцу нашем СтефануСимону у светој лаври Студеници, а такође и ка светом месту његовом у Дому Спасовом у Жичи. Његовим светим молитваама нека Господ помилује, сачува и спасе сав његов верни род - православни Српски народ, и нас грешне Амин.